[2023] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 861

ਅਲਫਾ ਜੀ184 ਮਾਲਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ

ਬਨਾਮ

ਮੈਗਨਮ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾ. ਲਿ.

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4718 ਦਾ 2022)

ਮਈ 15, 2023

ਜੇ. ਕੇ. ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ

ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986: ਧਾਰਾਵਾਂ 12(1)(ਅ), 13(6) – ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ – ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ – ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ – ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ, ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਖਿਲਾਫ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਤਿਰਿਕਤ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨਾਲ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਲਫਨਾਮੇ – ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ – ਫਿਰ ਵੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਆਫ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਇਲਾਜ਼ 2012 ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹਨ – ਮਾਮਲਾ ਰਾਜ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ – ਰਾਜ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਇਲਾਜ਼ ਸੋਧਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ – ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅੱਗੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਾਈਨ ਡਾਈ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਆ ਜਾਂਦਾ – ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਾਇਲਾਜ਼ ਸੋਧੇ ਗਏ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਲਾਟੀ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ – ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਲਈ ਰਾਹਤਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ – ਇਸ ਲਈ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ I ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ – 'ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ)(ਅ) ਅਨੇਕਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ, ਧਾਰਾ 12(1)(ਅ) ਅਧੀਨ ਆਉਣਗੇ – ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ – ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਾਇਲਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ – ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ – ਪੈਂਡੂ ਅਤੇ ਅਤਿ-ਤਕਨੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਦ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗਾ – ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੇ – ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਹਰਿਆਣਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਐਕਟ, 2012.

ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 – ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2019 – ਉਦੇਸ਼ – ਫੈਸਲਾ: 2019 ਐਕਟ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲਚੀਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਕੇ ਫੋਰਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ – ਇਹ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ – ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਕਨੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਐਕਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਹਰਸੋਲੀਆ ਮੋਟਰਜ਼, 2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 409 ; ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵਿਰਮਾਨੀ (2022) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 138 – ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

(2022) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 138 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਪੈਰਾ 18, 19

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ.4718 ਦਾ 2022।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਰੈਡਰੈਸਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਊ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਦਿਨਾਂਕ 16.03.2022 ਨੂੰ ਆਰ.ਏ ਨੰਬਰ.52 ਦਾ 2020 ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾ ਕੇਸ ਨੰਬਰ.3753 ਦਾ 2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ.329-332 ਦਾ 2023

ਨਰੇਂਦਰ ਹੂਡਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਹੁਲ ਰਾਠੇਰ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਿਯੰਜਲੀ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਦੇਬੇਸ਼ ਪਾਂਡਾ, ਵਾਸ ਦੇਵ ਵਰਮਾ, ਕਨਿਸ਼ਕ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬੀ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਤੱਥ

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 2012 (ਇਸਨੂੰ "ਐਚ.ਆਰ.ਆਰ.ਐਸ ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਅਲਾਟੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਮਿਤੀ 01.11.2017 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਥੇ ਜਵਾਬੀ ਇੱਕ ਬਿਲਡਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਾਊਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ ਫਲੈਟਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਇਤਵ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਰੈਡਰੈਸਲ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਇਸਨੂੰ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ. 3753 ਦਾ 2017 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 54 ਅਲਾਟੀਜ਼ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ(ਾਂ). 3751, 3752, 3753 & 3754 ਦਾ 2017, ਅਤੇ 407 ਦਾ 2018 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਲਾਟੀਜ਼ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

2. 2017 ਦੀ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 3753 ਵਿੱਚ 08.01.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮਸਵਰੂਪ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਲੀਲਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ(ਾਂ) 23021-23022 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ 20.08.2018 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਘ ਦੇ ਬਾਇਲਾਅਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਐਚ.ਆਰ.ਆਰ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 03.10.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ।

4. ਰਾਜ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਬਾਇਲਾਅਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਫਲਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਦ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਬਿਨਾਹ ਉੱਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਨੇ 08.11.2019 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ।

5. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ 13.11.2019 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਰਾਜ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ 12.02.2019 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਸਾਈਨ ਡਾਈ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਕੋਲ ਲੰਬਿਤ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 320 ਦੇ 2019 ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਬਾਇਲਾਅਜ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 34595 ਦੇ 2019 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 27.11.2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

7. ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਅੱਗੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 04.10.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਜਤਾਉਂਦਿਆਂ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੰਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਅਨੁਸਾਰਨ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਪਿਛੋਕੜ ਅਧੀਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਬਾਇਲਾਜ਼ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਟੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸਮੇਤ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਲਈ ਅਨੁਸਰਣੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲੈਣ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਆਰ.ਏ. ਨੰਬਰ 52 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

9. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਨੇ 17.06.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 320 ਦੇ 2019 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

10. ਸਟੇਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 19666 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਸਟੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸਮੇਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

11. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 07.09.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਜਤਾਇਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਟੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਚੁਕਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

12. ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸ੍ਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਹੂਡਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦੇਬੇਸ਼ ਪਾਂਡਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ।

13. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਚਾਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 2017 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਲਟਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਈਨ ਡਾਈ ਅਜਰਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

14. ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅਸੰਗਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫੋਰਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਪਭੋਗਤਾ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ, ਇਸ ਲਈ ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਚਰਚਾ

15. ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986; 68 ਦਾ 1986 (ਇਸ ਨੂੰ “1986 ਦਾ ਐਕਟ” ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਅਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2019; 35 ਦਾ 2019 (ਇਸ ਨੂੰ “2019 ਦਾ ਐਕਟ” ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। 2019 ਦਾ ਐਕਟ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲਚਕਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਕੇ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਹਰਸੋਇਲਾ ਮੋਟਰਸ, 2020 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 409,

"21. ਐਕਟ, 1986 ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭ-ਉਨਮੁਖ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਉਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ, 1986 ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿਲਚਸਪੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। “ਸੁਰੱਖਿਆ” ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਜੋ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹਟਣ ਦੇ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਾਫ ਅਰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦੀ।

22. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਧਾਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਉਪਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਭਰਮਜਾਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਵਰਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਯਾ ਤਾਂ ਚਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅਸਰਦਾਰ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਦੱਸੇ ਜਾਣ।

23. ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਬਢਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। “ਉਪਭੋਗਤਾ”, “ਸੇਵਾ”, “ਵਪਾਰੀ”, “ਅਨਿਆਇਆ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਥਾ” ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸ਼ਾਮਲਾਤੀ। ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀਆਂ।

24. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭ-ਉਨਮੁਖ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ/ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਫਰਜ਼ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣਾਤਮਕ ਦ□ਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣਾ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਹਿੰਸਾ ਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।" ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ

16. 1986 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ) ਅਧੀਨ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਸ਼ਬਦ “ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ, ਸਮਗ੍ਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲਕਾਰੀ ਅਰਥ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ 1986 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਨਾਲ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਾਂਗੇ,

“2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ. - (1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਹੋਰ ਕੁਝ ਮੰਗਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ,—

xxx xxx xxx

(ਬੀ) “ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ—

(i) ਇੱਕ ਉਪਭੋਗਤਾ; ਜਾਂ

(ii) ਕੋਈ ਵੀ ਸਵੈਚ੍ਛਿਕ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਘ ਜੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਐਕਟ,1956 (1 ਦੇ 1956) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ

(iii) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ; ਜਾਂ

(iv) ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਭੋਗਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕੋ ਹਿੱਤ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਹੋਣ; ਜਾਂ

(v) ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ; ਜੋ ਜਾਂ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

12. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ.—(1) ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜੋ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ –

(ਅ) ਉਹ ਉਪਭੋਗਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਕੋਈ ਮਾਨਤਾ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਘ ਚਾਹੇ ਉਹ ਉਪਭੋਗਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਸੰਘ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; (ਸੀ) ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਭੋਗਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕੋ ਹਿੱਤ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਹੋਣ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਸਾਰੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ, ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ

(d) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਆਮ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਹਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਉਹ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਉਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਦਾਇਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉੱਤੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ:

ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ।

(4) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ।

ਵਿਆਖਿਆ. - ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ “ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਘ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਵੈਚਾਰਕ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਘ ਜੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਐਕਟ, 1956 ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਵੇ।

13. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ. — (1) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਉੱਤੇ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, — (6) ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਉਪ-ਕਲੋਜ਼ (iv) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਭੋਗਤਾ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 (1908 ਦਾ 5) ਦੇ ਆਰਡਰ I ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਇਸ ਸੋਧ ਨਾਲ ਕਿ ਉਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਰ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਜਾਏ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੇ ਉਸ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ, 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(ਬੀ)(ਆਈ) ਨੂੰ "ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ" ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)(ਬੀ)(ਆਈ) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)(ਬੀ) (ਚਤੁਰਥ) ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਭਿੰਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕੋ ਹਿੱਤ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਹਨ। ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) (ਸੀ) ਨੂੰ ਕੇਵਲ 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 (ਇਸ ਨੂੰ "ਸੀਪੀਸੀ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਆਰਡਰ ਆਈ ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਜਨਤਕ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 12(1)(ਸੀ) ਅਧੀਨ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਲਈ ਇੱਕੱਠੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿ ਆਰਡਰ ਆਈ ਨਿਯਮ 8 ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਲਈ ਰਾਹਤਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।

18. 2019 ਐਕਟ, ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਪੈਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਵਿਰਮਾਨੀ (2022) 4 ਐਸਸੀਸੀ 138 ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ,

“35. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਭੋਗਤਾ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਆਰਡਰ 1 ਨਿਯਮ 8 ਸੀਪੀਸੀ ਦਾ ਹੀ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਾਰੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੇਵਲ "ਕੁਝ ਉਪਭੋਗਤਾ" ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ "ਅਨੇਕਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾ" ਦਾ ਇੱਕੋ ਹਿੱਤ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਕੁਝ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 35(1)(ਸੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਹਿੱਤ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੇਵਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਉਪਭੋਗਤਾ ਇੱਕੋ ਹਿੱਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇੱਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

36. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 2(5)(i) ਵਿੱਚ "ਇੱਕ ਉਪਭੋਗਤਾ" ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਵਰ "ਇੱਕ" ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ "ਉਪਭੋਗਤਾ" ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 2(5)(i) ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 2(5)(vi) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 2(5)(vi) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, "ਉਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ" ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦ ਤੱਕ ਸ਼ਬਦ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ" ਅਤੇ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ" ਨੂੰ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸਾਂ" ਅਤੇ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ" ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਰਥਪੂਰਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

37. ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(2) ਅਧੀਨ, ਵਚਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਵਚਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 2(5) ਜਾਂ 35(1)(c) ਜਾਂ 38(11) ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਜੋ ਕਿ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਵਚਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਹੁਵਚਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

38. ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਖਰੀਦਿਆ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਡਰ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 35(1)(c) ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਪਰ ਧਾਰਾ 35(1)(a) ਅਧੀਨ ਆਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2(5)(i) ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਕੇਲੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2(5)(v) ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ 1 ਨਿਯਮ 8 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 38(11) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

39. ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 35(1) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2(5) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਉਪਭੋਗਤਾ ਵੱਲੋਂ;NONE

ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ;NONE

ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ;NONE

ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਓਰ ਤੋਂ; NONEਅਤੇNONE

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰਤਾ।NONE

40. ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ। ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 38 ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 38 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (9), (11) ਅਤੇ (12) ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਆਰਡਰ 1 ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਈ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

41. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 35(1)(ਸੀ) ਨੂੰ ਆਰਡਰ 1 ਨਿਯਮ 8 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ 1134 ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੀ ਓਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ। ਹੋਰ ਫਲੈਟਾਂ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ। ਕਿ [ਅਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵਿਰਮਾਨੀ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਨ.ਸੀ.ਡੀ.ਆਰ.ਸੀ 417], ਵਿਗਿਆਪਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਇੰਪਲੀਡਮੈਂਟ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਪਲੀਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਹ 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(1)(ਅ) ਅਧੀਨ ਆਉਣਗੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(1)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਿ 'ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 2(ਬੀ)(ਆਈ) ਅਧੀਨ 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

20. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ & ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਅਦਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਿੰਜਰਜੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 48 ਦੇ 2021 ਆਦਿ., ਮਿਤੀ 06.03.2023, ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨੋਟ ਲਿਆ, ਦੋਨੋਂ ਗਿਣਤੀਆਂ 'ਤੇ, ਭਾਵ, ਇੱਕੋ ਅਤੇ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪੈਕੂਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤ ਦਾ ਹਿਸਾਬ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ,

“27. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35(1)(ਸੀ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕੋ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਓਰ ਤੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

28. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35(1)(ਸੀ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35(1)(ਸੀ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਸਾਰਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਾਮਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਓਰ ਤੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

29. ਹੁਣ, ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਹਰੇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ₹ 2 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਵਿਚਾਰਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕੇ।

30. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ (ਪੈਰਾ 35, 36 & 37 ਵਿੱਚ), ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਾਂਝੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਵਚਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਭਾਵ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਣਾਉਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ-ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅੰਬ੍ਰਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਫੈਰਸ ਇੰਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ। ਵਿੱਚ ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 97 ਦੇ 2016 ਮਿਤੀ 07.10.2016 ਦਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ, ਜੋ ਇਸ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ,

“31. xxx xxx xxx

(ii) ਕੀ ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(1)(c) ਅਧੀਨ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਣਾਉਣਯੋਗ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਲਾਟੀ / ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(iii) ਕੀ ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(1)(c) ਅਧੀਨ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਣਾਉਣਯੋਗ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ;
(iv) ਕੀ ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(1)(c) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਣਾਉਣਯੋਗ ਹੈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ / ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਫਲੈਟਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ / ਬੁਕਿੰਗਾਂ / ਖਰੀਦਾਰੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਾਰੀਖਾਂ ਤੇ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਲੈਟ ਦੀ ਸਹਿਮਤ ਕੀਮਤ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਫਲੈਟ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਸਾਰੀਆਂ ਬੁਕਿੰਗਾਂ / ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ / ਖਰੀਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

32. ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ, ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

“12. ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ (ii) ਅਤੇ (iii)

ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21, ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਦਾਅਵਾ ₹ 1.00 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਨਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ। ਜੇ (i) ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ (ii) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ₹ 1.00 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ (i) ਮਾਲ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ (ii) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ₹ 20.00 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ ₹ 1.00 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੂੰਕਿ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(1)(c) ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਨੇਕ ਉਪਭੋਗਤਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਾਰੇ ਅਨੇਕ ਉਪਭੋਗਤਾ ਜੋ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਨੇਕ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਮਾਲ ਜਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਨੇਕ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਜੋੜ ਹੀ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਧਨਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਸਾਰੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਮਾਲ ਜਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਜੋੜ ₹ 1.00 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ [ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਪੈਕੂਨੀਅਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਈ ਜਾਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪੈਕੂਨੀਅਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਅਣਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਰ-ਮੈਂਬਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਬਨਾਮ ਉਪਭੋਕਤਾ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਸਮਿਤੀ I (1992) ਸੀਪੀਜੇ 182 (ਐਨਸੀ)। ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪੀਲੀਆ ਨਾਲ ਸੰਕਰਮਿਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ 46 ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੋਰ ਪੀੜਤ ਵੀ ਸਨ ਜੋ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਹਰੇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੀੜਤ ਲਈ ₹ 20,000/-, ਹਰੇਕ ਆਮ ਪੀੜਤ ਲਈ ₹ 10,000/- ਅਤੇ ਪੀਲੀਆ ਕਾਰਨ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਲਈ ₹ 1,00,000/- ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੈਕੂਨੀਅਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਉਪਭੋਗਤਾ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਅਲੀਆ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“5. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦਾ ਪੈਕੂਨੀਅਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਾਤਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ”।

6. ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ₹ 1.00 ਲੱਖ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਹੀ ਗਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਰੀਦਦਾਰ / ਅਲਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਖਰੀਦਦਾਰ / ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਗੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤੇ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਲਈ ਮੰਗੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ₹ 1.00 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਵੇ।

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ (iv)

13. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਆਰਡਰ I ਨਿਯਮ 8 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(1)(c) ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਲਈ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਸਮਾਨ ਹਿੱਤ ਯਾਨੀ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਲੈਟ / ਪਲਾਟ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਆਕਾਰ, ਖੇਤਰਫਲ ਅਤੇ ਬੁਕਿੰਗ / ਅਲਾਟਮੈਂਟ / ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਬਿਲਡਰ / ਡਿਵੈਲਪਰ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ 100 ਫਲੈਟ ਵੇਚੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 25 ਤਿੰਨ-ਬੈੱਡ ਰੂਮ ਵਾਲੇ ਫਲੈਟ ਹਨ, 25 ਦੋ-ਬੈੱਡ ਰੂਮ ਵਾਲੇ ਫਲੈਟ ਹਨ ਅਤੇ 50 ਇੱਕ-ਬੈੱਡ ਰੂਮ ਵਾਲੇ ਫਲੈਟ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਫਲੈਟਾਂ ਦਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਅਲਾਟੀ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਫਲੈਟਾਂ / ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ, ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਆਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਯਾਨੀ ਬਿਲਡਰ/ ਡਿਵੈਲਪਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਫਲੈਟ / ਪਲਾਟ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣਾ, ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(1)(c) ਅਧੀਨ ਬਣਾਉਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਬਿਲਡਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਫੰਡ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਰਿਫੰਡ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਹਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ / ਸਮਾਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕਈ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਮੰਗਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ,

“34. ਇਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅੰਬ੍ਰਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰ ਬੈਂਚ ਨੇ “ਸੀ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 1703 ਦੇ 2018, ਰੇਨੂ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐਕਸਪੀਰੀਅਨ ਡਵੈਲਪਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ” ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 26.10.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਅੰਬ੍ਰਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ & 21 ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਫੈਰਸ ਇੰਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ. 2017 ਸੀ.ਪੀ.ਜੇ. 1 (ਐਨ.ਸੀ), ਪੈਕੁਨੀਅਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

35. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1986 ਅਧੀਨ, ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਦਾਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਫੋਰਾ ਦੇ ਪੈਕੁਨੀਅਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅੰਬ੍ਰਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ

ਕੀਮਤ ਵਿਚਾਰ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

36. ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ₹ 2 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 58(1)(a)(i) ਅਧੀਨ ਪੈਕੁਨੀਅਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਸਾਰੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ,

ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਾਈਲਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਾ

ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ

ਦਲੀਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਪੁਸਤਕੀ ਅਤੇ ਅਤਿ-ਤਕਨੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ

ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਦ ਦੀ ਬਹੁਤ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੇ ਹਨ।

24. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟਾਂ 'ਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਤੁਰੰਤ। ਖਰਚੇ ਦੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ : ਅਰਜੁਨ ਨਾਰੰਗ ਅਤੇ ਤਮਨਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate